

**EUROPOS TARYBA
EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ TEISMAS**

ANTRASIS SKYRIUS

BYLA MANEIKIS prieš LIETUVĄ

(Pareiškimo Nr. 21987/07)

SPRENDIMAS

STRASBŪRAS

2011 m. sausio 18 d.

Šis sprendimas yra galutinis, tačiau jame gali būti daromi redakcinio pobūdžio pataisymai.

SPRENDIMAS MANEIKIS PRIEŠ LIETUVĄ

Byloje Maneikis prieš Lietuvą

Europos Žmogaus Teisių Teismas (Antrasis skyrius), posėdžiaujant komitetui, sudarytam iš:

pirmininkės Nona Tsotsoria,

teisėjų Danutės Jočienės,

Guido Raimondi

ir *skyriaus kanclerio pavaduotojos* Françoise Elens-Passos,

po svarstymo uždarame posėdyje 2010 m. gruodžio 14 d.

skelbia tą dieną priimtą sprendimą:

PROCESAS

1. Bylą prieš Lietuvos Respubliką pradėjo Lietuvos Respublikos pilietis Gytis Maneikis (pareiškėjas), kurie 2007 m. gegužės 12 d. Teismui pateikė pareiškimą (Nr. 22906/04) pagal Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (Konvencija) 34 straipsnį.

2. Pareiškėjui atstovavo Joniškyje praktikuojantis advokatas V. Falkauskas. Lietuvos Respublikos Vyriausybei (Vyriausybė) atstovavo jos atstovė E. Baltutytė.

3. 2009 m. sausio 19 d. Antrojo skyriaus pirmininkas nusprendė perduoti pareiškimą Vyriausybei. Pagal 14 protokolą pareiškimas buvo paskirtas trijų teisėjų komitetui. Vyriausybė prieštaravo, kad pareiškimo skyrimui nagrinėti komitetui. Apsvarstęs Vyriausybės prieštaravimą, Teismas jį atmetė.

FAKTAI

BYLOS APLINKYBĖS

4. Pareiškėjas gimė 1964 m. ir gyvena Mažeikiuose.

5. 1996 m. sausio 17 d. Lietuvos institucijos nusprendė pateikti pareiškėjui kaltinimus dėl 1 000 000 litų, kuriuos jam buvo davusi įmonė tam tikrų įrenginių pirkimui, pagrobimo. Kadangi prieš minėtą datą pareiškėjas pabėgo iš Lietuvos, prokurorai paskelbė jo paiešką. Taip pat buvo priimtas sprendimas pareiškėją suradus, jį suimti.

6. 1996 m. gegužės 14 d. institucijos rado pareiškėją Latvijoje, pargabeno jį į Lietuvą ir skyrė jam suėmimą. Tą pačią dieną pareiškėjas buvo informuotas apie jam pateiktus kaltinimus.

7. 1996 m. rugpjūčio 15 d. pareiškėjas buvo paleistas iš suėmimo ir jam skirtas namų areštas. Apklausiamas ikiteisminio tyrimo teisėjo pareiškėjas patvirtino, kad būdamas Latvijoje nežinojo apie paskelbtą savo paiešką. Jis pripažino, kad porą kartų Rygoje jį lankė žmona, tačiau teigė, kad ji jam nepasakė apie laukiančius baudžiamuosius kaltinimus.

Namų areštas jam buvo taikomas iki 2006 m. balandžio 19 d.

8. Vėliau 1996 m. prokurorai pateikė pareiškėjui kaltinimus dėl melagingo pranešimo apie nusikaltimą bei dėl oficialaus dokumento suklastojimo.

9. 1998 m. birželio 22 d. ikiteisminis tyrimas buvo baigtas, byla buvo perduota Mažeikių apylinkės teismui.

10. 2002 m. gruodžio 2 d., 2003 m. balandžio 3 ir 22 d. bylos nagrinėjimas buvo atidėtas, kadangi kai kurie kaltinamieji neatvyko į teismą.

11. 2004 m. rugsėjo 2 d. Mažeikių apylinkės teismas atmetė pareiškėjui pateiktus kaltinimus dėl dokumentų suklastojimo ir melagingo pranešimo apie nusikaltimą, suėjus senaties terminui.

12. Tą pačią dieną Mažeikių apylinkės teismas pripažino pareiškėją ir dar 6 kaltinamuosius kaltais dėl neteisėto didelės vertės turto pagrobimo, padaryto bendrininkaujant. Pareiškėjui buvo skirta dviejų metų ir šešių mėnesių laisvės apribojimo bausmė.

13. Pareiškėjas pateikė apeliacinį skundą.

SPRENDIMAS MANEIKIS PRIEŠ LIETUVĄ

14. 2004 m. lapkričio 25 d., 2005 m. rugsėjo 12 d. ir 2006 m. vasario 9 d. bylos nagrinėjimas apeliacine tvarka buvo atidėtas, kadangi pareiškėjo advokatai ir kitas kaltinamasis neatvyko į teismą.

15. 2006 m. balandžio 19 d. Šiaulių apygardos teismas pakeitė žemesnės instancijos teismo nuosprendį. Pareiškėjas buvo pripažintas kaltu dėl padėjimo neteisėtai įgyti didelės vertės svetimą turtą, jam skirta laisvės atėmimo bausmė buvo sumažinta vienais metais.

16. 2006 m. lapkričio 14 d. Aukščiausiasis Teismas atmetė pareiškėjo kasacinį skundą.

TEISĖ

I. DĖL KONVENCIJOS 6 STRAIPSNIO 1 DALIES PAŽEIDIMO

17. Pareiškėjas skundėsi, kad proceso trukmė neatitiko „įmanomai trumpiausio laiko“ reikalavimo, įtvirtinto Konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje, kurioje numatyta:

„Kai yra sprendžiamas tam tikro asmens <...> jam pareikšto kokio nors baudžiamojo kaltinimo klausimas, toks asmuo turi teisę, kad bylą per įmanomai trumpiausią laiką <...> išnagrinėtų <...> teismas.“

18. Vyriausybė teigė, kad proceso trukmė buvo pagrįsta.

A. Priimtinumas

19. Vyriausybė teigė, kad pareiškėjas nepanaudojo visų vidaus teisinės gynybos priemonių, kadangi nesikreipė dėl žalos, patirtos dėl baudžiamojo proceso trukmės, atlyginimo. Vyriausybė taip pat tvirtino, kad skundas yra aiškiai nepagrįstas.

20. Pareiškėjas ginčijo Vyriausybės teiginius.

21. Atsižvelgęs į Vyriausybės argumentus ir pateiktą medžiagą Teismas nusprendė, kad Vyriausybė nepateikė jokių įtikinančių priežasčių, dėl kurių Teismas turėtų nukrypti nuo savo nusistovėjusios praktikos, kiek tai susiję su tuo, kad pareiškėjui nebuvo prieinama veiksminga vidaus teisinės gynybos priemonė, kuria jis nepasinaudojo prieš paduodamas pareiškimą Teismui (žr. *Norkūnas v. Lithuania*, no. 302/05, §§ 29–30, 2009-01-20 ir *Šulcas v. Lithuania*, no. 35624/04, §§ 60 ir 62, 2010-01-05). Todėl Vyriausybės prieštaravimas dėl vidaus teisinės gynybos priemonių nepanaudojimo turi būti atmestas.

22. Teismas taip pat mano, kad šis skundas nėra aiškiai nepagrįstas pagal Konvencijos 35 straipsnio 3 dalį. Taip pat Teismas pažymi, kad jis nėra nepriimtinas kokiu nors kitu pagrindu, todėl turi būti paskelbtas priimtinu.

B. Esmė

23. Nagrinėtinas laikotarpis prasidėjo 1996 m. gegužės 16 d., kai pareiškėjas buvo rastas Latvijoje, atgabentas į Lietuvą ir jam buvo pateikti kaltinimai turto pagrobimu. Baudžiamasis procesas baigėsi 2006 m. lapkričio 14 d. Aukščiausiojo Teismo nutartimi. Taigi jis truko dešimt metų ir šešis mėnesius trijų pakopų teismuose.

24. Teismas vertins proceso trukmės pagrįstumą atsižvelgdamas į konkrečias bylos aplinkybes ir savo praktikoje suformuluotus kriterijus, t. y. bylos sudėtingumą, pareiškėjo bei atitinkamų institucijų elgesį. Pastarojo kriterijaus atžvilgiu taip pat svarbu atsižvelgti į proceso poveikį pareiškėjui (žr., be kitų, *Portington v. Greece*, 1998-09-23, § 21, *Reports* 1998-VI).

25. Teismas dažnai nustatydavo Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies pažeidimus bylose, kuriose buvo keliami panašūs klausimai, kaip ir šioje byloje (žr. *Norkūnas*, cituota pirmiau, §§ 39–41).

SPRENDIMAS MANEIKIS PRIEŠ LIETUVĄ

26. Taikydamas minėtus principus šioje byloje Teismas mano, kad procesas laikytinas sudėtingu dėl, *inter alia*, kaltinamųjų skaičiaus ir nusikaltimų pobūdžio – pareiškėjo finansinio aplaidumo. Be to, išnagrinėjęs jam pateiktą medžiagą, Teismas pažymi, kad buvo delsimo ne dėl institucijų kaltės, o dėl kai kurių kaltinamųjų ar jų advokatų, taip pat pareiškėjo advokato, neatvykimo į teismo posėdžius (žr. 10 ir 14 punktus pirmiau).

27. Dėl institucijų elgesio Teismas vis dėlto pažymi, kad Mažeikių apylinkės teismas nagrinėjo byla pirmąja instancija šešerius metus (žr. 9 ir 12 punktus pirmiau). Teismas taip pat atsižvelgia į tai, kad kol vyko procesas, pareiškėjui beveik dešimt metų buvo taikomas namų areštas (žr. 7 punktą pirmiau).

28. To, kas išdėstyta, pakanka, kad Teismas padarytų išvadą, jog visa baudžiamojo proceso trukmė viršijo „įmanomai trumpiausio laiko“ reikalavimą, todėl buvo pažeista Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis.

II. DĖL KITŲ KONVENCIJOS PAŽEIDIMŲ

29. Remdamasis Konvencijos 5 ir 13 straipsniais pareiškėjas skundėsi, kad jo ekstradicija į Lietuvą ir vėlesnis suėmimas buvo neteisėti bei kad nebuvo veiksmingos priemonės, kuria jis būtų galėjęs ginčyti jų teisėtumą.

30. Šiuo atžvilgiu Teismas pažymi, kad pareiškėjas buvo paleistas iš suėmimo 1996 m. rugpjūčio 15 d. Vėliau jam buvo taikomas namų areštas iki 2006 m. balandžio 19 d. Vis dėlto pareiškėjas pateikė šiuos skundus Teismui tik 2007 m. gegužės 12 d. Remdamasis tuo, kas išdėstyta pirmiau, Teismas nusprendė, kad šie skundai nebuvo pateikti per šešis mėnesius nuo paskutinės veiksmingos priemonės ar sprendimo, kaip reikalaujama pagal Konvencijos 35 straipsnio 1 dalį. Todėl jie turi būti atmesti pagal 35 straipsnio 4 dalį.

31. Remdamasis Konvencijos 6 straipsniu pareiškėjas taip pat skundėsi, kad Lietuvos teismai buvo šališki, neteislingai vertino įrodymus, klaidingai aiškino vidaus teisę ir dėl to iš jo buvo atimta veiksminga teisių gynybos priemonė.

32. Teismas išnagrinėjo likusius pareiškėjo pateiktus skundus, tačiau, atsižvelgęs į visą turimą medžiagą, nusprendė, kad baudžiamajame procese pareiškėjas turėjo visas galimybes pats ar per savo gynėją ginčyti sau nepalankius įrodymus, teikti visus savo interesų gynybai būtinus argumentus, ir kad teisminės institucijos tinkamai į juos atsižvelgė. Pareiškėjo bylą išnagrinėjo trijų pakopų teismai. Vidaus teismų sprendimai neatrodo nepagrįsti ar šališki, todėl ši pareiškimo dalis turi būti atmesta kaip aiškiai nepagrįsta pagal Konvencijos 35 straipsnio 3 ir 4 dalis.

III. KONVENCIJOS 41 STRAIPSNIO TAIKYMAS

33. Konvencijos 41 straipsnyje numatyta:

„Jeigu Teismas nustato Konvencijos ar jos protokolų pažeidimą ir jeigu Aukštosios Susitariančiosios Šalies įstatymai leidžia tik iš dalies atlyginti pažeidimu padarytą žalą, tai prirėikus Teismas gali priteisti nukentėjusiajai šaliai teisingą atlyginimą.“

A. Žala

34. Pareiškėjas reikalavo 20 000 eurų neturtinei žalai atlyginti.

35. Vyriausybė ginčijo šį reikalavimą.

36. Teismas mano, kad dėl pernelyg ilgo baudžiamojo proceso pareiškėjas patyrė tam tikrą neturtinę žalą, kurią nepakankamai atlygina pažeidimo pripažinimas. Vertindamas teisingumo pagrindais, Teismas šiuo pagrindu priteisia pareiškėjui 3 400 eurų.

SPRENDIMAS MANEIKIS PRIEŠ LIETUVĄ

B. Kaštai ir išlaidos

37. Pareiškėjas taip pat reikalavo 500 litų (apie 145 eurų) išlaidoms, patirtoms bylinėjantis Teisme, atlyginti.

38. Vyriausybė ginčijo šį reikalavimą.

39. Atsižvelgdamas į turimus dokumentus ir savo praktiką Teismas mano, kad turėtų būti priteista visa reikalaujama suma.

C. Palūkanos nevykdant įsipareigojimų

40. Teismas mano, kad nevykdant įsipareigojimų palūkanos turi būti skaičiuojamos pagal ribinę Europos centrinio banko skolinimo normą, pridedant 3 procentus.

DĖL ŠIŲ PRIEŽASČIŲ TEISMAS VIENBALSIAI

1. *Skelbia* pareiškėjo skundą dėl pernelyg ilgos proceso trukmės priimtiniu, o likusią pareiškimo dalį - nepriimtina;
2. *Nusprendžia*, kad buvo pažeista Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis;
3. *Nusprendžia*, kad nekyla atskiro klausimo dėl Konvencijos 1 Protokolo 1 straipsnio;
4. *Nusprendžia*,
  - (a) kad per tris mėnesius valstybė atsakovė privalo sumokėti šias sumas, kurios turi būti konvertuotos į Lietuvos litus pagal sprendimo įvykdymo dieną taikomą kursą:
    - (i) 3 400 (tris tūkstančius keturis šimtus) eurų neturtinei žalai atlyginti ir bet kokius mokesčius, kurie gali būti taikomi šiai sumai;
    - (ii) 145 (vieną šimtą keturiasdešimt penkis) eurus kaštams ir išlaidoms atlyginti ir bet kokius mokesčius, kurie gali būti taikomi pareiškėjui;
  - (b) kad nuo minėto trijų mėnesių termino pasibaigimo iki sprendimo įvykdymo dienos per įsipareigojimų nevykdymo laiką nuo minėtų sumų turės būti mokamos paprastosios palūkanos pagal ribinę Europos centrinio banko skolinimo normą, pridedant 3 procentus;
5. *Atmeta* kitus pareiškėjo reikalavimus dėl teisingo atlyginimo.

Surašyta anglų kalba ir paskelbta raštu 2011 m. sausio 18 d., vadovaujantis Teismo reglamento 77 taisyklės 2 ir 3 dalimis.

Françoise Elens-Passos
Kanclerio pavaduotoja

Nona Tsotsoria
Pirmininkė